

‘Al doende leert men’

Eind oktober 2011 gaat VeleHanden.nl online: een website voor crowdsourcing, waar archieven hun scans kunnen aanbieden aan vrijwilligers die willen helpen de archieven voor een breed publiek toegankelijk te maken. De eerste testresultaten zijn veelbelovend.

Het eerste project dat op VeleHanden.nl wordt aangeboden, is het indexeren van de Militieregisters. Als de site online gaat, zullen er ongeveer 200.000 scans klaarstaan om geïndexeerd te worden. Hopelijk komen er snel scans bij, want al tijdens het testtraject is gebleken dat er heel snel en zorgvuldig wordt gewerkt door de vrijwilligers. De scans zullen worden ontsloten op naam, geboorteplaats en geboortedatum. Eind oktober komen ook de eerste resultaten online en kan er op Militieregisters.nl in de index worden gezocht.

Voor het ontsluiten is een invoertool ontworpen, waarbij snelheid en gebruiksgemak op de eerste plaats staan. De invoerder ziet rechts op zijn scherm de scan, ingezoomd op de eerste over te nemen naam. Deze typt hij over in de velden links op zijn scherm. Met de tabtoets of met de muis navigeert hij van veld tot veld, totdat alle nodige informatie van de scan is overgenomen. Als hij op ‘opslaan’ klikt, verschijnt direct een nieuwe scan. De viewer is eenvoudig naar persoonlijke wensen aan te passen.

Hoewel de ervaring leert dat crowdsourcingsprojecten nauwelijks door kwaadwillenden worden belaagd, is het toch van belang de invoer te controleren. Een foutje is immers snel gemaakt. Wie handig zoekt (bijvoorbeeld met behulp van wildcards) zal ondanks foutieve invoer toch het gewenste resultaat kunnen vinden, maar vanzelfsprekend willen we fouten in de index zo veel mogelijk voorkomen. Daarom is gekozen voor controle middels dubbele invoer.

Elke scan wordt tweemaal ingevoerd door twee verschillende personen. Wanneer de resultaten niet identiek zijn, wordt de scan ter beoordeling voorgelegd aan een controleur. Deze ziet op zijn scherm de originele scan, de resultaten van invoerder 1 en invoerder 2, en daaronder een veld waar de definitieve data in moeten komen. De controleur ziet dankzij oplichtende velden in één oogopslag welke gegevens niet overeenkomen en kiest vervolgens wat de juiste invoer moet zijn. Er zullen gevallen voorkomen waar ook de controleur geen raad mee weet. Dergelijke probleemgevallen worden aan een expert voorgelegd. Het uitgangspunt is echter dat de controleur beslist.

Om de site zo goed mogelijk aan te passen aan de wensen en behoeften van een breed publiek, is er voor gekozen een grote groep vrijwilligers in een vroeg stadium te betrekken bij de ontwikkeling. Niet minder dan 170 testers zijn nauw betrokken bij de optimalisering van het invoerscherm, de instructieteksten en de controlefunctie. Het testpanel is divers samengesteld. Medewerkers van collega-instellingen doen mee, maar het merendeel bestaat uit geïnteresseerde vrijwilligers, zelfs uit Engeland, Canada en Australië. Lang niet alle testers hebben genealogische ervaring en er zijn ook enkele digibeten van de partij. Deze variëteit helpt ons een site te bouwen die zowel de debutant als de doorgewinterde genealoog aanspreekt.

De testers krijgen gedurende het testtraject drie keer een uitgebreide vragenlijst voorgelegd. Iedere vragenlijst legt de nadruk op een ander aspect uit het testtraject, maar een aantal vragen komt iedere keer terug. Zo meten we of de aanpassingen aan de site tot een hogere waardering leiden. De eerste vragenlijst betrof de vormgeving van de site en de invoertool, de tweede de

controle-tool. De derde en laatste vragenlijst staat in het teken van statistiek en beloningen. Dan gaan we onderzoeken welke aspecten motiverend zijn voor de vrijwilligers. Loopt de testgroep warm voor ranglijsten, te verdienen medailles en een plaatsje in de *hall of fame*, of willen vrijwilligers geen fratsen en vooral lekker vlot kunnen invoeren? Want hoe prettiger VeleHanden werkt, des te meer vrijwilligers de handen uit de mouwen zullen steken.

Ook via het forum op de testomgeving van Velehanden.nl en tijdens bijeenkomsten met het testpanel geven de vrijwilligers uitgebreide en inspirerende feedback op de ontwikkeling van de site. Duidelijk is dat iedereen met veel plezier aan het werk is. De mogelijkheid om mee te denken weegt kennelijk ruimschoots op tegen de hinder van bugs en kinderziektes die nu eenmaal deel uitmaken van een ontwikkeltraject. 'Al doende leert men – Ga zo door' merkte een van de testers op, en dat is precies wat we van plan zijn. Ook na de lancering van de site in oktober.

Meer weten? Meldt u aan voor de nieuwsbrief op www.velehanden.nl of mail voor meer informatie naar velehanden@stadsarchief.amsterdam.nl.

Door Annemarie Lavèn